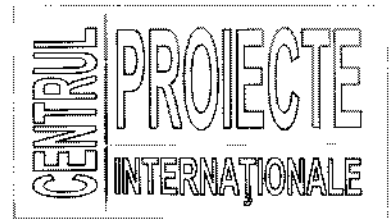

Academia de Științe a Moldovei
Centrul Proiecte Internaționale
Center for International Projects

B-dul Stefan cel Mare 1,
MD 2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel: 37322-271671, E-mail: mrda@mrda.md

www.cpi.asm.md

Raportul de activitate al Centrului Proiecte Internaționale al Academiei de Științe a Moldovei pentru anul 2012

I. Date generale

Activitatea **Centrului Proiecte Internaționale (CPI)** în perioada ianuarie – decembrie 2012 a fost axată pe realizarea activităților statutare, în special celor ce țin de promovarea și implementarea programelor bilaterale și multilaterale de granturi prevăzute în cadrul Acordurilor de colaborare internațională dintre Academia de Științe a Moldovei și diferite organizații și fonduri internaționale din sfera cercetare-inovare, dar și de anunțarea noilor concursuri în baza Acordurilor de colaborare științifică cu Germania, România, Franța, Italia, Belarus și SEERA-EI.

Activitatea CPI în perioada de referință a fost de asemenea axată și pe dimensiunea ce ține integrarea în Spațiul European de Cercetare și valorificarea statutului de țară asociată la PC7, în special pe dimensiunea ce ține de activitatea reprezentanților oficiali ai comunității științifice din RM în Comitetele de Program a PC7, Punctelor Naționale de Contact, pentru implementarea consecventă a prevederilor Memorandumului de Înțelegere între Uniunea Europeană și Republica Moldova privind asocierea Republicii Moldova la Programul Cadru 7 (PC7) al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013) al Uniunii Europene, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la 27 decembrie 2011 (prin Legea nr.279), promulgat prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.483 din 18 ianuarie 2012, precum și asigurarea tranziției de la PC7 spre Programul Orizont 2020 (H2020).

CPI și-a axat de asemenea activitatea și asupra prevederilor Planului de acțiuni privind implementarea statutului de țară asociată la PC7 (2011-2013): **MOLDOVA SPRE ORIZONT 2020**, care a fost adoptată prin hotărârea CȘȘDT Nr.275 din 22.12.2011.

Pentru a eficientiza participarea entităților juridice din RM în cadrul PC7, la inițiativa Centrului Proiecte Internaționale, Academia de Științe a Moldovei a venit cu propunerea către Guvern, ca normativele de salarizare pentru angajații organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării, care participă în proiectele europene și cele internaționale să fie salarizate în dependență de categoria de activitate în aceste proiecte și ca limita de ore cumulativ pentru participarea în toate proiectele de cercetare europene și internaționale să nu depășească 168 de ore lunar, în strictă conformitate cu prevederile expuse în Ghidul Financiar la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene. Aceasta inițiativă a fost susținută și, la 20 iulie 2012 Guvernul a aprobat Hotărârea nr.534 cu privire la aprobarea Normativelor de plată pentru prestarea serviciilor de

cercetări științifice de către angajații organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării participanți la proiectele de cercetare-dezvoltare europene și internaționale.

Informația despre activitatea CPI cu privire la promovarea și valorificarea oportunităților oferite prin Programul PC7 la nivel național și atragerea comunității științifice din Moldova în elaborarea propunerilor la acest program a fost periodic prezentată la ședințele biroului CȘȘDT, ședințele CȘȘDT, evenimentele naționale și internaționale, precum și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și Delegației UE în Republica Moldova.

II. Gestionarea și monitorizarea implementării proiectelor bilaterale și multilaterale

Pe parcursul anului 2012 CPI a monitorizat implementarea proiectelor bilaterale lansate împreună cu următoarele organizații:

- **Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România - 24 de proiecte;**
- **Consiliul Național pentru Cercetare din Italia - 4 proiecte;**
- **Programul STCU-Academia de Științe a Moldovei „Inițiative Comune de Cercetare-Dezvoltare”- 10 proiecte;**
- **Programul de colaborare multilaterală în domeniul cercetării științifice al Consorțiului țărilor din Regiunea Mării Negre (România, Germania, Grecia, Italia, Turcia, Azerbaidjan, Ucraina, Georgia, Bulgaria, Armenia), creat în cadrul proiectului FP7 BLACK-SEA-ERA-NET - 1 proiect**

Centrul Proiecte Internaționale a acordat consultanța și asistența necesară în procesul de încheiere a contractelor de finanțare pe anul curent, a prezentat informația privind proiectele de succes, pentru includerea acestora în Registrul de Stat și a monitorizat implementarea acestor proiecte.

În perioada realizării proiectelor, CPI a coordonat modificările inițiate la bugetele proiectelor cu direcțiile respective ale AȘM. Deasemenea a fost elaborat un chestionar, care a fost difuzat tuturor conducătorilor de proiect și în baza analizei acestora la ședința Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică a fost prezentată o informație privind gestionarea corectă a mijloacelor financiare acordate în cadrul proiectului, eficacitatea rezultatelor științifice obținute, precum și gradul de participare a echipelor de proiecte în Programul Cadru 7.

Pentru eficientizarea monitorizării proiectelor de cercetare comune Centrul Proiecte Internaționale a elaborat un **chestionar de evaluare a rezultatelor științifice**, care a fost distribuit directorilor de proiect realizate în cadrul bilateral.

Pe data de 19 decembrie, 2012 a avut loc ședința pentru **audierea rezultatelor științifice** obținute în cadrul proiectelor de cercetare derulate în cadrul concursului comun de proiecte de cercetare dintre Academia de Științe a Moldovei și Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România în perioada 2010-2012, unde au fost audiate 24 proiecte moldo-romane. Rezultatele principale obținute pe parcursul implementării proiectelor ASM-ANCS sunt următoarele:

- au fost organizate 156 prezentari la conferinte naționale și internaționale;
- au fost publicate și elaborate spre editare 231 de publicații, din care 81 de publicații în reviste la nivel internațional, 112 în reviste la nivel național;
- au fost elaborate spre publicare 38 de articole;
- în 20 de proiecte sunt menționate publicații comune;
- în 15 proiecte a fost menționat efectul pozitiv de instruire a tinerilor cercetători;
- au fost obținute 4 brevete de invenție și depuse încă 2 cereri de obținere a brevetului;

- aproape 100% din respondenți au menționat eficacitatea „schimbul de idei” în cadrul colaborării;
- în 16 proiecte a fost menționat accesul la metode noi de cercetare și în 10 proiecte la informație inaccesibilă anterior;

Pe parcursul implementării proiectelor moldo-române a fost demonstrată și participarea la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene:

- Au fost depuse 12 proiecte la Programul PC7: Universitatea Tehnică a Moldovei, Grădina Botanică, Institutul de Matematică și Informatică, Institutul de Microbiologie și Biotehnologie.
- În prezent sunt 11 propuneri de proiecte în curs de elaborare pentru depunerea la PC7 și alte programe internaționale: Universitatea Tehnică a Moldovei, Institutul de Fizică Aplicată, Institutul de Chimie, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Institutul de Matematică și Informatică, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”, Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare.

III. Organizarea și desfășurarea concursurilor noi de granturi bilaterale și multilaterale pentru 2013-2014

În 2012 Centrul Proiecte Internaționale a anunțat următoarele concursuri de proiecte bilaterale pentru 2013-2014 cu:

- 1. Ministerul Federal al Educației și Cercetării din Germania (BMBF)** în baza Memorandumului de intenții privind cooperarea științifică și tehnologică între AȘM și BMBF, semnat la Bonn în data de 14 martie 2008.
- 2. Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România (ANCS)** în baza Programului de colaborare în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării între Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România (ANCS) și AȘM, semnat la 23 octombrie 2008.
- 3. Centrul Național de Cercetări Științifice din Franța (CNRS)**, în baza Acordului de cooperare științifică între AȘM și CNRS, încheiat la data de 24 mai 2011. Au fost depuse 6 proiecte Concursul de proiecte a acoperit arealul de cercetări fundamentale și aplicative în toate domeniile științelor exacte, naturale, sociale și umaniste.
- 4. Consiliul Național de Cercetare din Italia (CNCI)**, în baza Programului de cooperare a Acordului de cooperare științifică dintre Consiliul Național de Cercetare din Italia (CNCI) și AȘM, semnat la 23 iunie 2010. Concursul s-a axat pe toate domeniile de cercetare stipulate în Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova.
- 5. Fondul Republican pentru Cercetări Fundamentale din Belarus (FRCFB)**, în baza Acordului de colaborare între AȘM și Fondul Republican pentru Cercetări Fundamentale din Belarus, semnat la 23 ianuarie 2009. În perioada de pregătire a Apelului domeniile de cercetare au fost coordonate cu FRCFB și cu Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei.
- 6. Proiectul multilateral SEERA-EI, în baza Memorandumului de Înțelegere privind desfășurarea concursului pilot comun de proiecte regionale**, semnat de către AȘM la 03.03.2012 cu 14 țări, care fac parte din Consorțiumul proiectului. Domeniul de cercetare al acestui concurs este: Tehnologii informaționale și de comunicare.

Apelurile la toate concursurile a proiectelor de cercetare și mobilitate susmenționate au fost plasate pe paginile web ale Academiei de Științe a Moldovei, Centrului Proiecte Internaționale, ș.a..

Luând în considerație faptul, că Republica Moldova, începând cu 1 ianuarie 2012, este țară asociată la Programul-Cadru 7 al Uniunii Europene, **prioritatea de bază** pentru participarea la aceste concursuri a fost:

- demonstrarea participării în Programul Cadru 7 al Uniunii Europene;
- elaborarea, pe durata implementării proiectelor comune de cercetare, a unor proiecte științifice pentru participarea la concursurile anunțate de Programul-cadru al Uniunii Europene și a altor programe internaționale.

Toate proiectele depuse au fost coordonate cu țara-partener și transmise la Consiliul Consultativ de Expertiza pentru evaluare.

IV. Activitatea Rețelei Punctelor Naționale de Contact

În scopul sporirii participării comunității științifice la Programul Cadru 7, a fost încurajată extinderea rețelei Punctelor Naționale de Contact (NCP), astfel, încât în anul de referință, au fost nominalizate NCP-uri pentru următoarele domenii neacoperite pînă în prezent: Centrul Comun de Cercetare, Idei, Spațiu, Securitate, Infrastructuri de Cercetare, Știința în Societate. De asemenea, au fost nominalizate Puncte Regionale de Informare în Comrat, Cahul și Bălți.

Centrul Proiecte Internaționale, instituția auxiliară a AȘM, desemnată în calitate de instituție-gază a Rețelei Punctelor Naționale de Contact, coordonează și monitorizează activitatea acestora.

Actualmente s-a trecut la o nouă modalitate de informare a cercetătorilor cu prevederile Programul PC7 în general, dar și cu apelurile deschise curente prin:

- Organizarea videoconferințelor cu participarea experților europeni pe domenii. Pe parcursul primului trimestru au fost organizate 4 videoconferințe cu participarea experților Comisiei Europene,
- Seminare în cadrul programului TAIEX, în cadrul cărora a fost elaborat proiectul Strategiei de internaționalizare a științei și inovării, un indiciu important pentru ralierea la cerințele noului Program al Uniunii Europene „Horizon 2020”,
- Seminare practice pentru scrierea proiectelor în Programul PC7,
- Oferirea consultațiilor lunare cercetătorilor cu privire la oportunitățile de participare la Apelurile deschise la PC7 (conform unui grafic plasat pe paginile web ale Academiei de Științe a Moldovei și a Centrului Proiecte Internaționale) de către Punctele Naționale de Contact pe domenii, în incinta CPI;
- Organizarea zilelor și săptămînelor de informare în instituțiile de cercetare ale AȘM și a celor de învățămînt superior.

Astfel, de la începutul anului, de către fiecare NCP au fost organizate în medie cîte 10-12 seminare, cu invitarea tuturor persoanelor interesate de domeniul specific respectiv și la care au participat în medie cîte 30 de persoane la un seminar.

De asemenea au fost organizate zile de informare cu suportul experților europeni:

- **17 mai 2012– seminar practic de instruire și schimb de experiență** privind participarea în PC7 și managementul proiectelor selectate, aspecte financiare și legale. În calitate de experți au participat reprezentanții Consiliului Științific și Tehnologic de Cercetare din Turcia (TUBITAC). Evenimentul s-a axat pe prezentarea aspectelor legislative, financiare, precum și activitatea de audit și monitorizare a proiectelor europene. La seminar au participat Punctele Naționale de Contact, directorii și responsabilii de relații internaționale din instituțiile de profil ale AȘM și a instituțiilor de învățămînt superior, cercetători, directori de proiecte din cadrul Programului PC7.

- **24 mai 2012 – seminar practic și de informare** pentru cercetătorii din domeniile sănătate, biomedicină, nanotehnologii, alimentație, tehnologii informaționale și de comunicare, întreprinderi mici și mijlocii cu participarea dlui Charles Kessler de la Departamentul General de Cercetare și Inovare F4, domeniul „Sanatate” al Comisiei Europene.
- **25 mai 2012** - dl Charles Kessler de la Departamentul General de Cercetare și Inovare F4, domeniul „Sanatate” al Comisiei Europene a organizat un **seminar de informare** privind tematica Apelurilor ce urmau a fi anunțate oficial în domeniul respectiv pentru anul 2013 pentru cadrul profesoral, cercetători, docotranzi, masteranzi și studenți la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

În perioada marcării **Zilelor Europei – 12-26 mai 2012**, au fost organizate de către CPI și Rețeaua Punctelor Naționale de Contact seminare practice de scriere a proiectelor și de informare cu grupele-țintă de cercetători din diferite instituții de cercetare ale AȘM și de învățământ superior, dar și training-uri regionale la universtățile din Bălți, Cahul și Comrat.

Pe data de **9 iulie** curent comunitatea științifică din Republica Moldova a fost invitată sa participe **la lansarea oficială a Apelurilor noi pentru anul 2013**, în cadrul celui de-al Șaptelea Program Cadru pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (2007-2013) al Uniunii Europene. La acest eveniment important au participat ambasadorul Dirk Schubel, șeful delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Mihail Șleahțișchi, Ministrul Educației, Andrei Popov, viceministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Informația succintă privind Apelurile noi pentru 2013 pe domenii a fost prezentată de reprezentanții oficiali ai comunității științifice din Republica Moldova în Comitetele de Program la PC7, iar informația detaliată pentru fiecare domeniu în parte a fost prezentată pe parcursul perioadei 9-16 iulie de Rețeaua Punctelor Naționale de Contact. **Săptămîna de informare „Moldova - Membră a Spațiului European de Cercetare”** de la **9 iulie** pină la **16 iulie** curent oragnizată pentru comunitatea științifică din Republica Moldova cu prezentarea Apelurilor deschise pentru 2013 a Programului Cadru Șapte al Comunității Europene pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (2007-2013) al Uniunii Europene (PC7) în domeniile: Sănătate, Știința în Societate, Transport, Tehnologii Informaționale și de Comunicare, Nanoștiințe, Nanotehnologii, Materilae și Tehnologii de Producere Noi, Securitate, Spațiu, Programul Specific „Idei” , Infrastructura de Cercetare, Alimentație, Agricultură, Piscicultura și Biotehnologii, Cooperare Internațională, Programul Specific „Oameni”, Mediu, Energie, Cercetare în Beneficiul Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Programul Specific „Capacități” a fost pe larg mediatizată prin intermediul mass-media, dar și a paginilor web specializate.

La aceste evenimente de informare **au participat peste 800 de persoane**. Relevant este faptul ca s-a majorat considerabil participarea tinerilor cercetători la evenimentele de informare, ce a constituit mai mult de 40%. Pentru o mai intensă implicare a cercetătorilor în scrierea propunerilor de proiecte, Centrul de comun cu Rețeaua NCP au elaborat un grafic special de acrodare a consultațiilor pe domenii științifice, plasînd toată informația pe pagina web a Academiei de Științe a Moldovei și pe pagina web a CPI și Rețelei NCP.

De asemenea în cadrul acestor seminare au fost trasate și saricinile comunității științifice din Republica Moldova pentru **provocările unui nou program de finanțare pentru cercetare și inovare al Uniunii Europene „HORIZON 2020”**, care:

- reprezintă un nou program european de distribuție a fondurilor care va funcționa cu un buget aproximativ de 70 de miliarde de euro din 2014 pină în 2020;
- implementează Uniunea Inovației, o inițiativă de vîrf a Europei, care urmărește asigurarea competitivității globale a Europei;
- aduce împreună întregă structură de distribuție a fondurilor pentru cercetare și inovare a UE în cadrul unui singur program;

- Obiectivele acestui program sunt:
- Sanatate, schimbare demografică și bunăstare;
- Securitate alimentară, agricultură sustenabilă;
- Cercetare maritimă și bioeconomie;
- Energie sigură, curată și eficientă și transport integral, inteligent și verde;
- Acțiuni în beneficiul climatului, eficiența resurselor și materiei prime;
- Societăți incluzive, inovative și sigure.

Lansarea primelor Apeluri la „HORIZON 2020” va avea loc la 1 ianuarie 2014.

În perioada de referință Centrul Proiecte Internaționale de comun cu Punctele Naționale de Contact au organizat mai mult de 80 de zile de informare, seminare informative și parctice privind Apelurile deschise la PC7 pentru anul 2013. Astfel de evenimente au fost organizate la Centrul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic Republican, Universitățile din Comrat, Cahul, Balti, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Grădina Botanică, Universitatea de Stat din Moldova și alte instituții.

Deasemenea Punctele Naționale de Contact au acordat mai mult de 300 consultații individuale și în grup privind perfectarea propunerilor de proiect, găsirea partenerilor, crearea consorțurilor, înregistrarea organizațiilor la Comisia Europeană, etc.

Lunar de către CPI au fost organizate ședințele de lucru privind activitatea NCP-urilor și planificarea activității pentru perioada ulterioară.

V. Activitatea reprezentanților oficiali ai comunității științifice în Comitetele de Program la PC7

Un pas important pentru transpunerea în viață a prevederilor Memorandumului de Înțelegere a fost nominalizarea de către Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei, prin hotărârea nr. 14 din 17 ianuarie 2012, a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali din Republica Moldova în Comitetele de Program ale Programului Cadru 7 al Uniunii Europene. Centrului Proiecte Internaționale i-au fost delegate atribuțiile de coordonare privind activitatea reprezentanților oficiali în Comitetele de Program. În 2012 au fost efectuate peste 50 de deplasări la ședințele Comitetele de Program, la Bruxelles.

Delegații au avut rolul de a reprezenta Moldova în cadrul ședințelor respective și de a exprima opinia în domeniile științifice respective din numele AȘM. Reprezentanții oficiali și experții naționali și-au prezentat **darea de seamă privind activitatea lor în Comitetele de Program** la ședințele ordinare ale Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei în aprilie, iunie și septembrie curent. În cadrul acestor dări de seamă s-au discutat oportunitățile comunității științifice din Republica Moldova privind noile apeluri ce au fost anunțate în luna iulie în cadrul PC7 al Uniunii Europene, precum și particularitățile și perspectivele noului Program „Horizon-2020”.

Participanții la ședințe au făcut un schimb de opinii privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse până la startul noului Program „HORIZON 2020” și au menționat necesitatea participării la ședințele Comitetele de Program, stabilirea de contacte noi cu savanți din spațiul european, promovarea mai intensă a realizărilor științei moldovenești prin intermediul publicațiilor internaționale de specialitate, precum și identificarea unor parteneri potențiali în proiectele ce urmează a fi inițiate , precum și continuitatea lor în programele de perspectivă ale Uniunii Europene. De asemenea reprezentanții oficiali ai comunității științifice participă activ la zilele de

informare, seminarele practice, care sînt organizate în instituțiile de cercetare de profil și în instituțiile de învățămînt superior.

Pe data de **21 iunie, 2012**, Dr.L.Romanciuc, Directorul CPI, a participat la cea de a **7-ea reuniune a Platformei 4 a Țărilor din Parteneriatul Estic: Contacte între oameni** la Bruxelles, în cadrul căreia au fost discutate programele noi, care urmează a fi susținute de UE pentru știința, educație și cultura pentru 2014-2020.

În cadrul sedinței Dna Dr. L.Romanciucea a făcut o prezentare cu privire la conceptul **Conferinței Regionale: "Evaluarea Științei o precondiție pentru promovarea excelenței în cercetare"**, care a fost aprobat de către participanții din țările membre UE și cele asociate, precum și de reprezentanții de la Comisia Europeană.

Pe data de **6 noiembrie 2012** cu suportul CE la Academia de Științe a Moldovei, a fost desfășurată această Conferință Regională, la care au participat peste 40 de reprezentanți ai organizațiilor din sfera științei și inovării din țările Parteneriatului Estic și Comisia Europeană și peste 60 de experți naționali.

VI. Oficiul pentru Știință și Tehnologie al Academiei de Științe a Moldovei pe lângă Uniunea Europeană (MOST)

Un stat asociat la PC7, statut pe care RM îl deține începînd cu 1 ianuarie 2012, dispune de dreptul de a iniția proiecte de cercetare și crea consorții europene, participă în toate ofertele de finanțare, delegă reprezentanți în Comitetele de Program și grupurile de lucru ale PC7 și Spațiului European de Cercetare, beneficiază de suportul Comisiei în consolidarea rețelei de Puncte Naționale de Contact PC7, participă în inițiativele de cercetare ce cad sub incidența articolelor 169 și 171 din Tratatul de instituire a Comunității Europene (cum ar fi Programul „Eurostar” sau Inițiativele Tehnologice Comune ce promovează parteneriatele public-privat) dispunînd de aceleași drepturi și obligații în materie de proprietate intelectuală ca și statele membre participante etc.

Astfel, la moment s-a impus necesitatea valorificării plenare a oportunităților ce rezidă din noul statut al țării noastre, prin crearea cadrului instituțional necesar pentru consolidarea cooperării în domeniul tehnico-științific dintre UE și RM după 2013. Practica statelor membre UE, dar și a celor asociate la PC7 (Elveția, Israel, Turcia) au demonstrat necesitatea creării unui oficiu de legătură în domeniul științei și tehnologiei, cu sediul la Bruxelles, în vederea promovării participării adecvate în programele europene de cercetare-inovare, dar și sporirii dialogului pe această dimensiune cu Directoratele Comisiei Europene. La moment în Bruxelles activează în jur de 20 de astfel de oficii, reunite în rețeaua informală *IGLO RTD*. Astfel, Guvernul Republicii Moldova prin Hotărîrea sa nr.790 din 22 octombrie curent a aprobat crearea Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană (MOST), care va oferi asistență informațională și organizatorică, consultanță și activități de promovare atît instituțiilor din sfera de cercetare-inovare (publice și private), cît și celor din domeniile conexe.

Oficiul Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană are drept obiective:

- Coordonarea activității reprezentanților Republicii Moldova în cadrul Comitetele de Program a PC7, interacțiunea cu structurile de profil ale Comisiei Europene,
- Diseminarea informației despre oportunitățile de finanțare anunțate de CE în domeniile educație - cercetare-inovare,
- Oferirea de consultanță pe subiecte ce țin de depunerea și administrarea proiectelor europene de cercetare,

- Promovarea potențialului științific și inovațional autohton la nivel european și a imaginii țării în ansamblu ș.a.
- Atingerea unui nivel de participare a comunității științifice din Republica Moldova la programele-cadru de cercetare comparabil cu media europeană.
- Creșterea gradului de recuperare a contribuției Republicii Moldova la bugetul Programului Cadru 7 de cercetare.

Instituirea Oficiului MOST va contribui esențial la dezvoltarea cooperării sectoriale moldo-comunitare, fiind un angajament ferm al țării noastre pentru avansarea integrării în Spațiul European al Cercetării, facilitând accesul la cea de-a cincea libertate europeană – libertatea circulației cunoștințelor.

În perioada octombrie-decembrie, 2012 activitatea Oficiului MOST s-a axat pe câteva obiective majore:

- Creșterea vizibilității comunității științifice din RM și sporirea gradului de participare în PC7

- a. Identificarea parteneriatelor în formare și promovarea participării echipelor din RM (domenii prioritare medicina, nanotehnologiile, noi tehnologii în domeniul apelor, tehnologiile informaționale)
- b. Promovarea în țară, prin intermediul CPI și a rețelei de NCP-uri a apelurilor deschise (R2I, Science in Society, Marie Curie IAPP și ITN etc)
- c. Promovarea prin intermediul oficiilor similare a propunerilor de proiecte remise de grupurile de cercetare din RM

- Reprezentarea în cadrul comitetelor și organelor de lucru ERA în conformitate cu statutul de țară asociată la PC7

- a. Asistarea reprezentanților în comitetele de program (SMEs)
- b. Participarea la sedința Forului Strategic pentru Cooperare Internațională (SFIC)
- c. Participarea la sedința de lansare a celei de-a 4-a cohorte în domeniul Strategiei privind resursele umane
- d. Participarea la sedința Coordonatorilor rețelelor Punctelor Naționale de Contact
- e. Participarea la cea de-a 4-a ediție a Forului Inovațional European (EuroParl)

- Informarea decidenților și a comunității științifice din țară privind regulile viitorului program “Orizont 2020”(H2020)

- a. Emiterea notei privind adoptarea abordării generale parțiale “Orizont 2020” de către Consiliul Competitivității
- b. Remiterea în adresa decidenților naționali a proiectului deciziei Consiliului de instituire a programului specific de punere în aplicare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 (2014-2020)
- c. Informarea privind regulile financiare ale H2020
- d. Viitoarele tehnologii emergente în H2020
- e. Componenta de cooperare internațională a H2020

- Dezvoltarea relațiilor cu DG R&I și agențiile executive ale CE responsabile pentru cercetare

- a. Întrevedere cu dl Martin Penny, asistent al DG
- b. Întrevedere cu dl Gidiminas Ramanauskas, ofiter de legatură cu RM
- c. Întrevedere cu dl Dimitris Korpakis, șef unitate DG R&I (subiectul specializării inteligente)
- d. Întrevedere dna Kamila Partika, DG educație și cultură (subiectul acțiunii MC COFUND)

- e. Intrevedere cu dl Fumero, sef de unitate REA (Agentia Executiva pentru Cercetare) – subiectul participarii la evenimentul din 6 noiembrie, 2012
- f. Intrevedere cu dna Laura-Elena Apostol, sef de Unitate IRSES, REA.

- Instituirea MOST si lansarea activității acestuia în calitate de membru a rețelei IGLO

- a. intrevedere cu dl David Bohmert, director al Oficiului Elvetiei pentru știință și tehnologie (SwissCore), președinte în exercițiu al IGLO
- b. participarea la evenimentele organizate de Oficiul finlandez pentru știință și tehnologie, cel norvegian și ceh,
- c. participarea la evenimentele de deschidere a Oficiului Estoniei și a oficiului celor 4 Universități tehnice din Elveția, Olanda, Germania și Danemarca
- d. intrevedere cu E.S. dl Eurgen Caras, seful Misiunii RM pe lângă UE, pentru a discuta promovarea dialogului moldo-comunitar pe dimensiunea tehnico-științifică.
- e. diseminarea activității MOST prin intermediul buletinului zilnic MOST, care reflecta nu doar activitatea cotidiană MOST, dar și subiecte de actualitate pentru politica în sfera de C-I.

La **21 septembrie curent**, Academia de Științe a Moldovei de comun cu Misiunea Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană și Oficiul Român pentru Știință și Tehnologie din Bruxelles, a organizat evenimentul de promovare **„Moldova spre Spațiul European de Cercetare”**. Delegația din țară i-a inclus pe dl acad. Gheorghe Duca, președintele AȘM, dr.hab.Vladimir Hotineanu, Președintele Comisiei parlamentare pentru protecție socială, sănătate și familie, dr. Valentina Stratan, deputat al Parlamentului Republicii Moldova, dr. Mihail Șleahțișchi, consilierul Președintelui Republicii Moldova, reprezentanți ai rețelei Punctelor Naționale de Contact la Programul Cadru 7.

Comisia Europeană a fost reprezentată de dr. Martin Penny, asistentul Directorului General al Directoratului General European de Cercetare și Inovare, responsabil anterior de cooperarea cu Republica Moldova, dr. Elisabeth Lipiatou, Șef al Departamentului pentru Vecinătatea Europeană, Africa și Țările din Golf, dr. Laurent Bocheureau, Șef al Departamentului pentru Politicile de Cooperare Internațională din cadrul aceluiași directorat, dr. Sebastiano Fumero, Șef al Departamentului pentru susținerea Programului PC7 din cadrul Agenției Executive de Cercetare. La eveniment au participat șefii Oficiilor pentru știință și tehnologie a României, Italiei, Poloniei, Ungariei, Franței, Austriei, Spaniei, Estoniei cu sediul în Bruxelles, reprezentanți ai diferitor structuri internaționale.

Evenimentul a fost deschis de către E.S. dl. Eugen Caras, Șeful Misiunii Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană, care a făcut o trecere în revistă a relațiilor moldo-comunitare. În continuare au luat cuvântul dl dr.Mihail Șleahțișchi, Consilier al Președintelui Republicii Moldova, dl. Vladimir Hotineanu, Președintele Comisiei parlamentare pentru protecție socială și familie, și dr. Martin Penny, asistentul Directorului General al Directoratului General European de Cercetare și Inovare al Comisiei Europene.

Evoluția domeniului științei și inovării în Republica Moldova a fost expusă de către academicianul Gheorghe Duca, Președintele Academiei de Științe a Moldovei în prezentarea cu genericul **„Contribuția științei și inovării din Republica Moldova la viitorul european al țării”**. Domnia sa a vorbit și despre perspectivele Republicii Moldova în spațiul european de cercetare, luând în considerație faptul, că din 1 ianuarie 2012, Republica Moldova deține statutul de țară asociată la cel de-al Șaptelea Program Cadru al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative, ceea ce constituie o realizare importantă în parcursul european al țării noastre. De asemenea, comunitatea științifică din Republica Moldova implementează un șir de măsuri în vederea ralierei la noul program al UE în sfera cercetării-inovării **“Orizont 2020”**, care va demara din 1 ianuarie 2014. În încheierea prezentării acad.

Duca a lansat invitația către audiență de a consolida cooperarea cu instituțiile și cercetătorii din Republica Moldova, care dispun în acest sens de un potențial cu relevanță internațională.

VII. EURAXESS

Una din cele mai importante inițiative la nivel european care are drept scop promovarea mobilității cercetătorilor este **EURAXESS – Cercetători în mișcare** (<http://ec.europa.eu/euraxess>), inițiativa a Comisiei Europene și a țărilor participante în cadrul programelor de cercetare din Uniunea Europeană. Sprijinind mobilitatea cercetătorilor, EURAXESS ajută la stabilirea Europei ca o arie de excelență în domeniul cercetării științifice. Între țările care fac parte din rețeaua EURAXESS se numără: Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Ungaria (state membre ale Uniunii Europene) și Croația, Elveția, Islanda, Israel, Liechtenstein, Norvegia, Serbia, Turcia, Republica Moldova (state din vecinătatea Uniunii). Concurența la nivel mondial pentru cei mai talentați cercetători este în creștere. Sunt necesare măsuri decisive, deoarece în joc se află capacitatea Europei de a rămâne și de a se dezvolta pe termen lung ca locație de importanță mondială pentru sectorul cercetării și dezvoltării. Cercetătorii, ca principali producători de noi cunoștințe și agenți de transmitere și utilizare a acestora, sunt indispensabili unei economii comunitare competitive, bazate pe cunoaștere. Pentru a putea păstra și atrage cei mai talentați cercetători, este necesară o abordare echilibrată care să garanteze că cercetătorii de pe întreg teritoriul Uniunii Europene să beneficieze de formare adecvată și de cariere atractive, fără obstacole în calea mobilității.

Ca stat asociat la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene, Republica Moldova a aderat la aceleași principii privind stimularea mobilității cercetătorilor și este, deci, parte la aceleași programe destinate cercetării și, în special, dezvoltării resursei umane în domeniu. Astfel, Academia de Științe a Moldovei ca instituție responsabilă de dezvoltarea domeniului cercetării și inovării, a preluat implementarea inițiativei europene și în Republica Moldova.

Academia de Științe a Moldovei a semnat la 3 octombrie 2011, **Declarația de Angajament de către Membrii Serviciilor de Rețea EURAXESS**. Prin această Declarație, instituția auxiliară a AȘM - Centrul Proiecte Internaționale, a fost desemnat în calitate de instituție gazdă și de legătură a Serviciilor de Rețea EURAXESS din Republica Moldova, care urmează a fi elaborate și implementate, cu Rețeaua Europeană EURAXESS. În acest sens se presupune crearea **Portalului Național EURAXESS Republica Moldova (www.euraxess.md)** ca instrument de promovare a acestei inițiative.

Portalul dedicat acestui program – www.euraxess.md – va fi construit în jurul a trei mari piloni: **EURAXESS Services**, (acestea va oferi asistența cercetătorilor și familiilor acestora în planificarea și organizarea sederii într-o țară străină. Acest serviciu personalizat, oferit în mod gratuit, va ajuta în abordarea unor chestiuni precum cazarea, viza și permisele de muncă, cursuri de limbi străine, școli pentru copii, asigurările sociale și îngrijirea medicală), **EURAXESS Rights**, (cercetătorii care călătoresc și își desfășoară activitatea în mai multe țări vor primi răspunsuri la întrebări precum: Ce drepturi am atunci când mă mut în altă țară a Uniunii Europene? Cine mă poate ajuta să depășesc obstacolele administrative din altă țară a Uniunii Europene? Cum pot să îmi ofer serviciile în alte țări, deasemenca oferă toate informațiile legate de Carta Europeană a Cercetătorilor și Codul de Conduita pentru Recrutarea Cercetătorilor. Carta stipulează drepturile și obligațiile cercetătorilor, precum și ale instituțiilor de cercetare și finanțare. Codul vizează asigurarea unui tratament egal pentru toți cercetătorii din Europa și sporește transparența în procesul de recrutare a acestora. Un număr mare de institute de cercetare de vârf au subscris deja la Carta și la Cod, inclusiv și Academia de Științe a Moldovei, la 1 decembrie 2011.), **EURAXESS Links** - oferta cercetătorilor europeni care

lucreaza in strainatate servicii web interactive pentru a-i mentine uniti atat intre ei, cat si cu Europa.

Pentru crearea **Portalului Național EURAXESS** și menținerea lui în concordanță cu standardele Comisiei Europene, Centrul Proiecte Internaționale va participa la toate seminarele organizate de către Comisia Europeană privind activitatea EURAXESS-ului în alte țări, va plasa în termeni utili informația privind datele despre locurile de lucru în instituțiile de cercetare din Republica Moldova, precum și toată informația în conformitate cu structura Portalului. Toată informația plasată pe Portalul EURAXESS din 1 ianuarie 2013 va fi în limba engleză, ce va permite accesarea lui de către cercetătorii din țările membre ale Uniunii Europene și a celor asociate.

VIII. Cooptarea diasporei științifice: Revenirea temporara

Activitatea în cadrul programului „*Revenirea temporară a reprezentanților Diasporei științifice din Moldova*” partea proiectului „*Susținerea implementării componentei migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate UE-Moldova*” a debutat în luna iulie 2010 și a fost realizată în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație, misiunea în Republica Moldova (OIM) și Academia de Științe a Moldovei (AȘM) cu obiectivul de a extinde capacitățile Moldovci de a spori impactul migrației circulare asupra dezvoltării sectorului cercetare-dezvoltare prin revenirea temporară a reprezentanților Diasporei Științifice din Moldova (DSM). OIM și AȘM au luat o decizie comună de a sprijini 31 de membri ai Diasporei selectati pe bază de concurs pentru vizite pe termen scurt de 7-14 zile în perioada septembrie 2010 - iulie 2012, cu scopul de a realiza activități de cercetare la universități și instituții de cercetare și dezvoltare din Republica Moldova. Reprezentanții Diasporei din Austria, Belarus, Belgia Canada, Germania, Franța, Japonia, Israel, România, Rusia, Suedia, Elveția, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii au avut ocazia de a vizita mai mult de 30 de instituții de cercetare și dezvoltare din Republica Moldova. OIM a oferit asistență logistică prin acoperirea transportului internațional și cheltuielile de cazare și diurna.

Ca urmare a vizitelor, au fost reinitiate colaborari de cercetare cu colegii de la instituțiile din Republica Moldova; au fost oferite prelegeri și îndrumări pentru licență, masterat și teze de doctor, împărtășite cunoștințele și experiența lor; au fost publicate lucrări comune în reviste naționale și internaționale, au fost generate și discuții cu privire la posibilitatea de dezvoltarea comună a proiectelor pentru aplicarea la diferite programe naționale și internaționale, inclusiv Programul Cadru 7 (PC7) al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013).

La 12 octombrie 2012 în cadrul Congresului V al Diasporei, Academia de Științe a Moldovei a organizat atelierul regional: "Mobilitatea înalt calificată și dezvoltarea sectorului de cercetare și inovare în Republica Moldova: necesitatea unei viziuni strategice". Pentru participarea la lucrările acestui atelier s-a desfășurat un concurs cu genericul: „**Fenomenul exodului de creiere: un mod de abordare în vederea consolidării Republicii Moldova ca platformă de cercetare și dezvoltare**” finanțată de Uniunea Europeană și implementată de OIM în cadrul proiectului: „**Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate UE-Moldova**”. Procedura de selecție a fost organizată în baza rapoartelor finale prezentate de către membrii diasporei științifice moldovenești, precum și de reprezentanții instituțiilor gazdă din Republica Moldova, precum și în baza unor chestionare privind evaluarea impactului vizitelor pe termen scurt efectuate și realizate de către ambele părți.

Pe parcursul vizitei toți reprezentanții diasporei științifice au fost implicați în următoarele activități: *Vizite la instituția-gazdă, la alte instituții de cercetare de profil și universități; participarea la manifestări științifice; posibilitatea elaborării publicațiilor comune; participarea în procesul de cercetare-inovare și cel educațional; participarea în procesul de evaluare și*

dezvoltare a strategiilor naționale; dezvoltarea programelor speciale pentru schimb de cercetători, inclusiv tineri cercetători cu scopul de a efectua schimb de competențe și experiență, de a obține posibilitatea de participare la evenimente științifice organizate în Moldova și peste hotare; *semnarea contractelor de colaborare*; *elaborarea propunerilor de proiecte comune* pentru diferite programe internaționale printre care: Programul Cadru 7, SCOPES, DAAD, TEMPUS, Programul unilateral al Ministerului Federal al Cercetării și Educației din Germania, NATO Știința pentru pace și securitate etc.

IX. Statistica participării comunității științifice la PC7

Datorită măsurilor întreprinse de către Centrul de Proiecte Internaționale al AȘM pe parcursul anului 2012 pentru valorificarea statutului țării asociate la Programul UE PC7 și coordonării eficiente a activității Punctelor Naționale de Contact, Reprezentanților Oficiali și Experților Naționali în Comitetele de Program a PC7 și a Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană, numărul proiectelor depuse la programul PC7 în perioada 2011-2012 este 75 de proiecte, iar în perioada 2007-2010 au fost depuse numai 93 de proiecte.

În ultimii doi ani de către Comisia Europeană în cadrul acestui program au fost susținute 15 proiecte și semnate contracte de finanțare de către participanți din Moldova în suma de peste 23 mln lei, ce a constituit aproape 50% din suma totală alocată de către Comisia Europeană pe parcursul perioadei 2007-2013 în cadrul PC7.

Rata de succes privind proiectele PC7 câștigate în ultimii 2 ani a crescut până la 18,67%, în comparație cu anul 2010, care constituia 16,34%.

X. Activitatea CPI în 2013

Activitățile Centrului Proiecte Internaționale în 2013 se vor axa pe valorificarea oportunităților ce rezidă din statutul RM de țară asociată la Programul Cadru 7 al UE pentru știință și dezvoltare tehnologică, cât și pe pregătirea capacităților interne ale comunității științifice, sferei de afaceri și societății civile, în vederea participării la viitorul program Orizont 2020.

a) Gestionarea programelor bilaterale, implementate în baza acordurilor semnate de ASM cu instituțiile similare va avea la bază principiile eficienței, excelenței și cel al internaționalizării activităților de cercetare care au loc în Republica Moldova. Echipele participante în cadrul proiectelor bilaterale vor fi asistate în vederea extinderii parteneriatelor prin valorificarea apelurilor deschise în cadrul PC7.

În 2013, de comun cu instituțiile partenere, CPI va continua monitorizarea realizării proiectelor bilaterale. Totodată, va continua procesul de evaluare a realizării obiectivelor asumate de echipele mixte de cercetare, prin intermediul proceselor de chestionare, dar și audierilor publice.

O atenție sporită va fi acordată respectării condiției de a continua cercetările inițiate în cadrul proiectelor bilaterale prin inițierea unor propuneri de proiecte în cadrul apelurilor curente PC7. CPI va continua activitățile de eficientizare a procedurilor de administrare a proiectelor bilaterale, procesului de raportare și evaluare a rezultatelor.

b) Valorificarea oportunităților care rezidă din statutul de țară asociată la PC7. În această ordine de idei, obiectivele CPI vor fi următoarele:

- Dezvoltarea în continuare a sistemului național de informare și consultanță pentru diseminarea informației și asistență în depunerea propunerilor de proiecte. Gestionarea activității rețelei Punctelor Naționale de Contact PC7 (PNC) va avea drept scop creșterea vizibilității acesteia pe plan intern și extern, sporirea gradului de profesionalizare a PNC-urilor, oferirea consultanței echipelor de cercetare din RM în procesul de elaborare și

depunere a propunerilor de proiecte, implementarea practicilor europene de succes în domeniu.

- Eficientizarea procesului de gestionare a proiectelor PC7 în RM – elaborarea propunerilor privind facilitarea procesului de gestionare financiară a proiectelor PC7 de către echipele de cercetare din RM,
- Suport în activitatea reprezentanților oficiali ai RM delegați în comitetele de program PC7, prin oferirea asistenței informaționale și logistice necesare,
- Lansarea platformei naționale EURAXESS și promovarea sistemului de cercetare-inovare din RM în calitate de mediu de activitate pentru cercetătorii străini,
- Promovarea la nivel național a principiilor Cartei Europene și a Codului de recrutare a cercetătorilor. Valorificarea calității de stat semnatar a acestor instrumente europene va fi promovată la nivel instituțional în RM.

c) Pregătirea capacităților naționale în vederea participării la apelurile lansate în cadrul noului program european Orizont 2020:

- Reorganizarea rețelei NCP și a structurii și componenței Comitetelor de Program pentru a reflecta structura noului program. Pregătirea NCP-urilor, cu implicarea expertizei străine, pentru preluarea noilor atribuții, crearea portalului informațional național.
- Elaborarea propunerilor pentru crearea unui mediu național propice participării la Orizont 2020 (aspectul financiar și administrativ etc),
- Diseminarea la nivel național a particularităților noului program, inclusiv regulile practice de participare,
- Coordonarea și asigurarea funcțională a activității Oficiului MOST,
- Diseminarea informațiilor parvenite prin intermediul Oficiului MOST entităților naționale relevante,
- Implicarea rețelelor la care are acces Oficiului MOST în vederea instruirii NCP-urilor naționale și organizării evenimentelor naționale de promovare a PC7/Orizont 2020.

Dr. Lidia Romanciuc
Director, Centru Proiecte Internaționale
Academia de Științe a Moldovei

24.12.2012